

کاربردهای نظریه سیستم‌های پیچیده در مدل‌سازی تغییرات فرهنگی

«برگزیده هشتمین دوره جشنواره پایان نامه سال دانشجویی»

www.ketab.ir

شروین وکیلی

سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

بهار ۱۳۸۵

وکیلی، شروین، ۱۳۵۳ -
کاربردهای نظریه سیستم‌های پیچیده در مدل‌سازی تغییرات
فرهنگی / شروین وکیلی. - تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی
۱۳۸۴،
۷۴ ص.

ISBN 964-8848-15-7

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: ص. [۷۴]: همچنین به صورت زیرنویس.

۱. خلق و خو. ۲. شخصیت -- تحول و تغییر. ۳. شخصیت سنجی.
۴. لطیفه -- جنبه‌های اجتماعی. الف. سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.
ب. عنوان.

۱۵۵ / ۲۶۲

BF ۷۹۸ / ۸۵۲

۸۴-۲۵۸۵۱ م

کتابخانه ملی ایران

کاربردهای نظریه سیستم‌های پیچیده در مدل‌سازی تغییرات فرهنگی

مؤلف: شروین وکیلی

ناشر: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

چاپ: اول - ۱۳۸۵

شمارگان: ۲۰۰۰

قیمت: ۷۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۸۸۴۸-۱۵-۷

حق چاپ و نشر محفوظ است.

سازمان انتشارات

نشانی سازمان انتشارات: تهران - خیابان انقلاب اسلامی - خیابان لخم‌رازی - خیابان شهدای زاندارمری - پلاک ۱۵۳

تلفن: ۶۶۹۵۲۹۴۸ - دورنگار: ۶۶۴۸۷۱۵۹

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی: تهران - خیابان انقلاب - بین فلسطین و چهارراه ولیعصر - جنب مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران
شکاه شماره (۱): خیابان انقلاب - بین وصال و قدس - نبش خیابان اسکو - پلاک ۲/۴ - فروشگاه سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی - تلفن: ۶۶۴۸۷۱۲۵

پست الکترونیکی: Email: info@isba.ir - پایگاه اطلاع‌رسانی: www.isba.ir

فهرست مطالب

۳	 سخن ناشر
۵	 پیش درآمد
	فصل اول: نظریه‌ی منش‌ها
۷	 ویژگی‌های عنصر فرهنگی
۹	 تحلیل رفتار یک عنصر فرهنگی
۱۸	 تعریف عنصر فرهنگی
۲۲	 نکاتی درباره منش‌ها
۲۴	 قضایای بنیادی در مورد تکامل منش‌ها
	فصل دوم: تحلیل لطیفه‌ها به مثابه کاربستی از نظریه‌ی منش‌ها
۴۵	 طرح مسأله
۴۷	 ماده و روش
۴۹	 شرح کلید واژگان
۵۰	 حوزه‌های مشاهداتی
۵۳	 طبقه‌بندی داده‌ها
۵۹	 نتایج
۵۹	 فراوانی‌ها
۶۱	 تمایزها و همبستگی‌ها
۶۵	 جمع‌بندی نتایج پژوهش‌ها
	فصل سوم: لطیفه به مثابه یک منش
۶۷	 اهمیت لطیفه
۶۹	 ساختارشناسی لطیفه‌ها
۷۷	 منابع

سخن ناشر

فعال سازی ظرفیت‌های موجود دانشجویی در کلیه سطوح برای تولید و انتشار آثار علمی، فرهنگی کمترین وظیفه‌ای است که ما در قبال جمعیت عظیم دانشجویان کشور برعهده داریم.

لذا در چارچوب تدابیر و طرح‌های ویژه، دبیرخانه انتخاب پایان نامه سال دانشجویی با هدف بهره‌گیری هرچه بیشتر جامعه از ظرفیت‌های علمی، فرهنگی این عرصه و نیز به منظور تعمیق، توسعه و ترویج نتایج یافته‌های دانشجویی، طرح انتشار پایان نامه‌های برتر دانشجویی را در دستور کار خود قرار داده‌است.

لذا در همین راستا و به منظور ارتباط و تعامل هرچه بیشتر جامعه با ظرفیت‌ها، قابلیت‌ها و استعدادهای دانشجویی کشور و همچنین حمایت از پایان نامه‌های برگزیده دوره هشتم، این آثار بصورت کتاب منتشر می‌شوند.

اینک که جامعه ما در آستانه خیزش بزرگ علمی است، توسعه علمی، پژوهشی و رونق آموزش عالی به یک جنبش فراگیر تبدیل شده و این نشانه بسیار خوبی از تحولات آینده در کشور است. از سوی دیگر در نیم قرن گذشته با تحولات فکری در کل جامعه جهانی مواجه بوده‌ایم. که باید بکوشیم ضمن درک عمیق این تحولات، زمینه را برای رشد و پویایی هرچه بیشتر فرهنگ ایرانی و اسلامی مهیا کنیم.

زمانی محور اصلی فعالیت‌ها در دانشگاه‌ها، آموزش بود. اما امروز با احساس ضرورت، انجام و رونق پژوهش در کشور تحولات وسیعی را به وجود آورده‌است. آمارهای موجود امیدهای تازه‌ای را ایجاد کرده‌است: از جمله آمار وجود حدود ۷۰۰ محقق در یک میلیون نفر جمعیت، که در برنامه چهارم توسعه، این رقم ارتقاء می‌یابد. همچنین مراکز پژوهشی خصوصی که در گذشته اهمیتی برای پژوهش قائل نبودند امروز در تولید علم و دانش حرف‌های زیادی برای گفتن دارند. زمینه توسعه ارتباط دانشگاه‌ها با جامعه بیشتر فراهم شده‌است بطوری که امروز شاهد اتفاقات تازه در این عرصه هستیم. دانشگاهیان ایرانی وارد عرصه‌های بین‌المللی شده‌اند، مقالات آنها در کنفرانس‌های بین‌المللی ارائه می‌شود و هر روز شاهد افزایش ارجاع به مقالات دانشمندان ایرانی هستیم که این خود نشانگر کیفیت بالای تحقیقات است با استقرار توسعه علمی در کشور، ایران به آستانه نوآوری رسیده‌است. همه اینها عواملی هستند که ضرورت پرداختن جدی به پایان‌نامه‌های دانشجویی را (که خود بخش قابل توجهی از تحقیقات دانشگاهی را شامل می‌شود) نشان می‌دهد. امید است سرمایه‌گذاری در علم و پژوهش (به معنی توجه به آینده کشور و توسعه پایدار و مطلوب) هرروز بیشتر و بهتر شود و پژوهش و فناوری به عنوان مفاهیم فراملی بیش

از پیش شناخته شوند. بنابراین باید امید داشت در برنامه‌ریزی‌های بومی کشور، تحولات جهانی در نظر گرفته شود و معیارهای بین‌المللی ملاک عمل قرار گیرد. با درک ضرورت توسعه علم، بسط دانایی و تسهیل دسترسی جامعه به نتایج مطالعات پژوهشگران، سازمان انتشارات جهاددانشگاهی با برگزاری «جشنواره پایان‌نامه سال دانشجویی» اقدام به انتخاب بهترین پایان‌نامه‌ها در موضوعات مختلف دانشگاهی نموده‌است اثری که پیش روی شماست حاصل هشتمین دوره برگزاری جشنواره پایان‌نامه سال دانشجویی در سال ۸۳ می‌باشد که در قالب مجموعه پایان‌نامه‌های برگزیده هشتمین دوره پایان‌نامه سال دانشجویی منتشر می‌گردد. با آرزوی توسعه و تعمیق این حرکت و با امید به جلب نظر تمامی اندیشمندان و دست‌اندرکاران عرصه پژوهش و نگارش از تمامی عزیزانی که سازمان انتشارات جهاددانشگاهی را در این راه همراهی کرده‌اند سپاسگزاری و تقدیر می‌نمائیم.

سازمان انتشارات جهاددانشگاهی
دبیرخانه پایان‌نامه سال دانشجویی

کتاب حاضر خلاصه‌ای از پایان‌نامه

آقای شروین وکیلی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه تهران می‌باشد که در هشتمین دوره پایان‌نامه سال دانشجویی در گروه علوم اجتماعی برگزیده شده است.

پیش در آمد

متن کنونی، چکیده‌ای است بسیار خلاصه شده از پایان نامه‌ی «کاربردهای نظریه‌ی سیستم‌های پیچیده در مدل‌سازی تغییرات فرهنگی».

چارچوب نظری به کار گرفته شده در این نوشتار، نظریه‌ی سیستم‌های اجتماعی است. الگوی کلی چارچوب نظری، با آنچه که لومان در کتاب «سیستم‌های اجتماعی» آورده، یکسان است (Luhmann, 1995). اما در اینجا کوشیده‌ام تا آن مدل انتزاعی را با افزودن مفاهیمی که در سال‌های اخیر به نظریه‌ی سیستم‌های پیچیده وارد شده‌اند، غنی‌تر و تجربی‌تر نمایم. بنابراین برخی از کلید واژگان موجود در متن، در نوشتارهای سنت لومانی وجود ندارند. مفاهیم یاد شده عمدتاً همان‌هایی هستند که پیش از این به زبان فارسی در حوزه‌ی جامعه‌شناسی زیستی (وکیلی، ۱۳۷۹) و عصب - روان‌شناسی (وکیلی، ۱۳۷۷ / آ. پ) معرفی شده بودند. در این نوشتار فضای کافی برای شرح کلیات مدل سیستمی مورد استفاده وجود ندارد، بنابراین مبانی آن را دانسته فرض می‌کنم و علاقمندان را به متون دیگری که در این زمینه وجود دارد ارجاع می‌دهم.^۱

۱. نک: Bushev, 1994, Jantsch, 1908 و Parsons, 1955 به عنوان اثری کلاسیک اما قدیمی در این زمینه.